

AMBITIEPLAN MENSENHANDEL FLEVOLAND

GEMEENTE: ALMERE, DRONTEN, LELYSTAD,
NOORDOOSTPOLDER, URK EN ZEEWOLDE

INHOUD

01 INLEIDING 3

1.1 WAT IS MENSENHANDEL? 3

1.2 BASISNIVEAU BESTUURLIJKE AANPAK MENSENHANDEL 4

1.3 IMPACT EN URGENTIE 4

1.4 WAT DOEN WE AL IN FLEVOLAND? 5

1.5 LANDELIJK BEELD 6

02 AMBITIEPLAN MENSENHANDEL 9

AMBITIES 9

BIJLAGE 01 17

BIJLAGE 02 18

BIJLAGE 03 21

AMBITIEPLAN MENSENHANDEL FLEVOLAND

INLEIDING 01

Met dit 'Ambitieplan Mensenhandel Flevoland' willen we als gemeenten en partners mensenhandel in Flevoland aanpakken en voorkomen. Ook willen we hiermee gepaste zorg en opvang voor slachtoffers waarborgen. Mensenhandel draait om uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers – door geweld en intimidatie, misleiding, misbruik van een kwetsbare positie of onder bedreiging – voor persoonlijk gewin. Dit is een ernstige schending van mensenrechten en van de menselijke waardigheid. Mensenhandel wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden die misbruik van de legale wereld maken. Daarom is het een vorm van ondermijnende criminaliteit. Mensenhandel is een zware vorm van criminaliteit, met ernstige gevolgen voor de slachtoffers die het betreft.

Het maken van dit ambitieplan mensenhandel betekent niet dat er op dit moment in Flevoland niets gebeurt om mensenhandel te bestrijden. Wel ligt de nadruk van de huidige aanpak veelal op uitbuiting in sekswerk en in mindere mate op uitbuiting in andere sectoren. Deze vormen van mensenhandel komen ook voor in ons district en worden opgepakt als hierover signalen binnenkomen. Wat tot nu toe ontbreekt, is een overkoepelend plan van aanpak voor alle vormen van mensenhandel binnen Flevoland. In het kader van het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel (zie hierna) is dit ook een vereiste. Met het onderhavige ambitieplan mensenhandel wordt voldaan aan het basisniveau. Het plan beschrijft de ambities van Flevoland op dit brede terrein. Gemeenten moeten, met dit plan als kader, zelf zorgdragen voor een lokaal uitvoeringsplan, waarin de concrete acties zijn opgenomen (couleur locale). Elke ketenpartner die hierin een verantwoordelijkheid en taak heeft, levert die.

1.1 Wat is mensenhandel?

Mensenhandel is 'het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang en met het doel die persoon uit te buiten'. Deze definitie beschrijft mensenhandel zoals die strafbaar gesteld is in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht.

De dwang die bij mensenhandel gebruikt wordt, kan de vorm hebben van (dreigen met) fysiek geweld, maar ook van misleiding, chantage, fraude of misbruik van een kwetsbare positie.

Minderjarigen zijn per definitie kwetsbaar; bijvoorbeeld in het geval van seksuele uitbuiting hoeft bij hen geen sprake te zijn van dwang om van mensenhandel te kunnen spreken.

Mensenhandel kent vele vormen. De volgende indeling wordt het meest gebruikt:

1. Seksuele uitbuiting: de bekendste vorm van mensenhandel is uitbuiting in sekswerk. Die doet zich zowel voor in de vergunde branche als bij onvergund sekswerk[1]. Ook komt seksuele uitbuiting online voor, bijvoorbeeld in de vorm van gedwongen webcamseks.

2. Arbeidsuitbuiting: hiervan spreken we als (arbeids)voorwaarden en omstandigheden bij arbeid en dienstverlening zo slecht zijn dat de mensenrechten in het geding zijn.

3. Criminele uitbuiting: hierbij worden mensen gedwongen om strafbare feiten te plegen of daaraan deel te nemen, bijvoorbeeld zakkenrollen, diefstal of drugsdelicten. Op sommige locaties in ons district is het verboden om te bedelen; het onder dwang moeten bedelen kan dan ook beschouwd worden als een (georganiseerde) vorm van criminele uitbuiting.

Verder zijn gedwongen orgaanverwijdering en gedwongen draagmoederschap ook vormen van mensenhandel. Vooralsnog is de indruk dat mensenhandel met het oogmerk van orgaanverwijdering (orgaanhandel) nauwelijks voorkomt in Nederland[2], maar het is wel zaak hier alert op te blijven.

1) We gebruiken hier de term 'mensenhandel' in plaats van 'loverboyproblematiek' als het om mensenhandelaren gaat die met verleidingstechnieken, manipulaties, chantage en geweld vaak jonge mensen inpalmen om ze voor hen te laten werken, met name in sekswerk. Voor een nadere toelichting op deze terminologie zie bijlage 1.

2) https://www.comensha.nl/over-mensenhandel/vormen-van-mensenhandel/#:~:text=Gedwongen%20orgaanverwijdering,-Bij%20gedwongen%20orgaanverwijdering&text=CoMensha%20krijgt%20jaarlijks%20maar%201,van%20deze%20vorm%20van%20mensenhandel.

In dit plan richten we ons op de aanpak van mensenhandel in brede zin: seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Mensenhandel wordt ook wel aangeduid als een vorm van moderne slavernij. Bij mensenhandel kunnen de slachtoffers worden geworven en uitgebuit in verschillende landen. Bij binnenlandse mensenhandel gaat het om (doorgaans Nederlandse) slachtoffers die in Nederland worden geworven en ook in Nederland worden uitgebuit. Bij landsgrensoverschrijdende mensenhandel gaat het om (doorgaans buitenlandse) slachtoffers die in het buitenland worden geworven en in Nederland worden uitgebuit.

Mensenhandel kan overal voorkomen. De verschillende vormen kunnen elkaar overlappen, waarbij iemand slachtoffer kan zijn van verschillende vormen van uitbuiting. Het is belangrijk om alert te blijven op sectoren die hierbij minder, of nog niet in beeld zijn in Flevoland.

1.2 Basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel

In het *Interbestuurlijk Programma (IBP)* hebben het Rijk en gemeenten afspraken gemaakt rondom een aantal maatschappelijke opgaven. Hierin zijn ook afspraken opgenomen over mensenhandel, namelijk een aanpak op meer niveaus: passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg en een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren (Commissie Lenferink). Afgesproken is dat elke gemeente in 2022 een duidelijk beleid heeft om de aanpak van mensenhandel te borgen.

Deze verantwoordelijkheid is gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet. Met het programma *Samen tegen mensenhandel* geeft het kabinet een impuls aan de aanpak.

Een gemeente voldoet aan het basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel indien de gemeente:

a. Werkt aan actieve signalering van mensenhandel (bewustwording). Medewerkers van gemeenten kunnen op allerlei manieren en momenten met signalen van mensenhandel in aanraking komen. Denk hierbij aan baliemedewerkers of aan toezichthouders. Deze functionarissen moeten getraind worden in het alert zijn op deze signalen.
b. Een functionaris heeft die optreedt als contactpersoon binnen de gemeente en bekend is met de bestuurlijke mogelijkheden om op te treden tegen mensenhandel en bekend is met de instanties waar slachtoffers mensenhandel terecht kunnen.
c. Gemeentelijk beleid en lokale regelgeving zodanig inrichten dat het de aanpak van mensenhandel structureel ondersteunt.

1.3 Impact en urgentie

Mensenhandel komt in Flevoland niet alleen voor in sekswerk, maar ook in andere sectoren, zoals de land- en tuinbouw, horeca, industrie en huishoudens. In 2021 heeft de zorgcoördinator mensenhandel die voor Flevoland werkzaam is, alle signalen mensenhandel geregistreerd die bij haar zijn binnengekomen. Op basis hiervan kan een globaal beeld van de aard en omvang van mensenhandel in Flevoland worden geschetst. Als regio zijn we ons ervan bewust dat de signalen die de zorgcoördinator hebben bereikt waarschijnlijk het topje van de ijsberg vormen.

	SIGNALEN	SLACHTOFFERS	SEKS	ARBEID	CRIMINEEL	COMBI
ALMERE	12	17	13		2	2
DRONTEN	6	14	13	1		
LELYSTAD	6	12	9	1	1	1
NOP	3	17		15	1	1
URK	2	10		10		
ZEEWOLDE	1	1	1			
TOTAAL	**30**	**71**	**36**	**27**	**4**	**4**

Signalen slachtoffers Mensenhandel Flevoland 2021

Alle vormen van mensenhandel grijpen diep in op de vrijheid van slachtoffers en hebben veel leed tot gevolg. Hierbij gaat het niet alleen om volwassenen, maar ook om minderjarigen. Om slachtoffers te beschermen en deze ondermijnende criminaliteit te stoppen, is en blijft het dringend nodig om mensenhandel breed en integraal aan te pakken. Hoe dat in Flevoland wordt aangepakt, wordt in dit ambitieplan beschreven.

1.4 Wat doen we al in Flevoland?

Flevoland heeft voor de aanpak van mensenhandel al een basis gelegd.

- Sinds de opheffing van het bordeelverbod in 2000 zijn al maatregelen genomen om misstanden, zoals mensenhandel binnen sekswerk te bestrijden door in te zetten op bestuurlijk toezicht en handhaving in de meeste gemeenten;

- Sommige gemeenten hebben een beleid voor sekswerk waarin aandacht is besteed aan het voorkomen van misstanden en het versterken van de positie van sekswerkers. Er wordt niet alleen ingezet op toezicht en handhaving, maar ook zorg en hulp geboden indien dit nodig is.

- In 2018 is een quick scan mensenhandel uitgevoerd in opdracht van de gemeente Almere, waarbij in kaart is gebracht wat er nodig is in Almere en Flevoland breed voor een tijdige signalering en op maat gemaakte ondersteuning en begeleiding van (vermoedelijke slachtoffers) zodat de aanpak van mensenhandel sluitend en effectief kan worden gemaakt. In deze quick scan zijn ook signalen vanuit het veld bijeengebracht en is een aantal aanbevelingen gedaan, waaronder het aanstellen van een zorgcoördinator mensenhandel. Voor verdere info zie bijlage 2.

- Sinds 2019 is een zorgcoördinator mensenhandel regionaal actief in Flevoland. Dit is één van de actiepunten uit het IBP uit 2018 en van het kabinet in het actieprogramma 'Samen tegen mensenhandel' (2018).

- Sinds 2021 is mensenhandel in de MRA agenda van de Metropoolregio Amsterdam opgenomen.

- Signalen van mensenhandel worden afgestemd in het lokale ondermijningsoverleg en zo nodig in RIEC MN verband, zodat integraal met de gezamenlijke partners wordt afgestemd wie er wat kan doen. Voor 'zachte' signalen mensenhandel waarbij (nog) niet over casuïstiek kan worden gesproken, wordt momenteel onderzocht of deze op een regionale signalentafel of Midden-Nederland niveau kunnen worden gewogen. Daarnaast wordt gekeken hoe de verschillende tafels zich tot elkaar verhouden.

- Op regionaal niveau is in de Taskforce GOC een portefeuillehouder mensenhandel aangesteld. Ook is een regietafel belegd waarin trends en de verdere aanpak van mensenhandel worden besproken.

- Uiterlijk 2022 stelt elke Flevolandse gemeente een eerste aanspreekpunt voor het melden van signalen van mensenhandel aan.

- Alle Flevolandse gemeenten zijn aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem om de drempel te verlagen om verdachte situaties, waaronder ondermijnende criminaliteit en mensenhandel, te melden.

Met dit plan willen we met de gemeenten en relevante ketenpartners in Flevoland gezamenlijk verdere stappen zetten in de aanpak van mensenhandel. Hierbij werken we samen met veel partijen. We moeten daarbij rekening houden met de mogelijkheden – in capaciteit en middelen – om een bijdrage te leveren aan dit plan. Door een gezamenlijke aanpak kunnen ook knelpunten ontstaan of zichtbaar worden in de keten. We laten ons hierdoor echter niet ontmoedigen en blijven focussen op wat wél mogelijk is. Ook omdat samenwerking noodzakelijk is om mensenhandel te voorkomen en te bestrijden, en slachtoffers te beschermen.

Mensenhandel is een van de zwaarste vormen van criminaliteit, met ernstige gevolgen voor de slachtoffers die het betreft. De aanpak van mensenhandel is dan ook één van de prioriteiten van de landelijke Veiligheidsagenda 2019-2022 en daarmee ook een prioriteit voor politie en Openbaar Ministerie. Het onderwerp is opnieuw geprioriteerd op de landelijke veiligheidsagenda voor 2023-2026. Met dit ambitieplan beogen de gemeenten tevens een goede basis te leggen om de bestaande samenwerking met politie en OM te verstevigen en gezamenlijk op te blijven trekken in de bestrijding van mensenhandel.

BELEIDSCONTEXT

Dit ambitieplan sluit aan bij:

- Quick Scan Aanpak Mensenhandel Gemeente Almere. Bevindingen, conclusies en aanbevelingen (2018)
- Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland 2019-2022 als onderdeel van het programma Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit[3].
- De tiende rapportage over mensenhandel van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2017);
- Dadermonitor Mensenhandel 2015-2019 van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel
- Slachtoffermonitor Mensenhandel 2016-2020 van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel
- Het Interbestuurlijk Programma van het Rijk en de koepels van gemeenten, provincies en de waterschappen (VNG, IPO en UvW) (2018);
- Het actieprogramma 'Samen tegen mensenhandel' van de ministeries van JenV, SZW, VWS en BuZa (2018).
- De Flevolandse speerpunten van Geweld hoort nergens thuis
- De Flevolandse regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
- De Intentieverklaring Ketenaanpak Mensenhandel Flevoland
- Integrale veiligheidsplannen en/of aanvullend plan van aanpak ondermijning van de Flevolandse gemeenten
- Kader van de aanpak van mensenhandel Vereniging Nederlandse Gemeenten
- Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen 2021-2024

1.5 Landelijk beeld

Hoofdstuk 2 vormt de kern van dit ambitieplan. Bovenstaande pijlers zijn daar nader uitgewerkt in zes ambities. Met deze ambities gaan we in ieder geval aan de slag in de periode 2023-2026.

WAT WETEN WE VAN MENSENHANDEL?

Slecht zicht op de omvang
Er zijn veel meer slachtoffers dan er worden gemeld. De laatste jaren loopt het aantal meldingen zelfs gestaag terug, landelijk van 956 in 2017 naar 668 in 2018. De Nationaal Rapporteur schatte echter dat er in 2017 in Nederland in werkelijkheid naar schatting 5000 tot 7500 slachtoffers waren. Ook in Flevoland is geen zicht op het exacte aantal slachtoffers.

Van alle slachtoffers van mensenhandel wordt vijftig procent binnen zeven jaar opnieuw slachtoffer van een misdrijf. Dit concludeert Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen Herman Bolhaar in de Slachtoffermonitor mensenhandel 2016-2020. Gemiddeld is meer dan één op de vijf slachtoffers minderjarig. Tevens is bijna een derde jongvolwassen (18-22 jaar). Meer dan de helft van de slachtoffers die voorkomen in opsporingsonderzoeken is dus jonger dan 23, hoewel het gaat om een gemiddelde leeftijd van 25 jaar. Van de verschillende vormen van mensenhandel kent binnenlandse seksuele uitbuiting veruit het hoogste aandeel minderjarige slachtoffers (37%)[4]. Meer dan de helft van alle slachtoffers die voorkomen in opsporingsonderzoeken is Nederlands. Over de gehele periode 2016-2020 is gemiddeld 37% van de slachtoffers man. Het aandeel mannen ligt hoog bij arbeids- en criminele uitbuiting. Het aandeel mannen dat slachtoffer wordt van binnenlandse seksuele uitbuiting lijkt laag in vergelijking met het aandeel vrouwen dat slachtoffer van deze vorm van uitbuiting wordt.

3) https://veiligheidscoalitie.nl/

4) Dadermonitor Mensenhandel 2015-2017

Kwetsbaarheid
Mensenhandelaren maken er misbruik van als mensen kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld door hun leeftijd, gezondheid, licht verstandelijke beperking of isolement. Buitenlandse slachtoffers kunnen kwetsbaar zijn doordat ze geen juridische (verblijf) status hebben, zich niet bewust zijn van hun rechten, of de taal niet spreken. Ook mensen in een instabiele gezinssituatie of een economisch zwakke positie kunnen doelwit worden. Een opeenstapeling van ongunstige omstandigheden kan mensen sterk afhankelijk maken, bijvoorbeeld onderbetaling, slechte huisvesting en de koppeling van werk en huisvesting. Het voorgaande betekent overigens niet dat mensen zonder deze kwetsbaarheid geen slachtoffer (kunnen) worden.

Daderkenmerken
De meeste daders van mensenhandel zijn mannen; ongeveer 1 op de 6 daders is vrouw (Dadermonitor mensenhandel Nationaal Rapporteur 2013-2017). Daders in de strafrechtketen zijn gemiddeld 31 jaar. Ongeveer een kwart van de daders is tijdens het plegen nog minderjarig of adolescent. Hierbij gaat het voornamelijk om adolescenten (21-23%) en voor een klein gedeelte om minderjarigen (2-3%). Uit de dadermonitor blijkt dat iets minder dan de helft van alle daders van mensenhandel in Nederland is geboren. De herkomst van de andere helft van de daders is zeer divers. Mensenhandelaren handelen zelden alleen. Daarnaast kunnen de sociale en logistieke infrastructuren die zijn opgebouwd voor drugsmarkten ook gebruikt worden voor andere criminele activiteiten zoals mensenhandel.

Trends en verwachtingen
Naar verwachting blijft mensenhandel de komende jaren groeien, omdat de pakkans laag is, de vraag naar diensten blijft en er kwetsbare groepen zullen blijven[5]. Door arbeidsmigratie, vluchtelingenstromen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, flexibilisering en globalisering zullen arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen dienstverlening hoogstwaarschijnlijk toenemen. De technologische ontwikkelingen zullen mensenhandel faciliteren, bijvoorbeeld doordat transacties van diensten en geld makkelijker, sneller en anoniemer tot stand komen. Via internet en social media wordt het aanbod in de seksindustrie flexibeler en minder zichtbaar, wat de controle op misstanden lastiger maakt. Daarnaast ontstaan er steeds nieuwe ontwikkelingen via social media die elkaar redelijk snel opvolgen. Zo hebben jongeren nu te maken met *sextortion*: chantage of afpersing met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer waarbij gedreigd wordt om deze online te gaan verspreiden.

5) https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2021/01/21dadermonitor-mensenhandel-2015-2019

AMBITIEPLAN MENSENHANDEL

AMBITIEPLAN MENSENHANDEL 02

Ambities

In dit hoofdstuk wordt vooruitgekeken op de komende jaren. Wat willen we in deze periode bereiken met ons plan om mensenhandel aan te pakken? En hoe gaan we dat concreet realiseren? U leest wat onze ambities zijn en waarom we die belangrijk vinden. Ons hoofddoel is dat wij een provincie willen zijn waar mensenhandel niet voorkomt. Om dit doel te bereiken zijn de volgende zes ambities verder uitgewerkt.

1. Adequaat signaleren en melden
2. Effectief samenwerken
3. Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden
4. Meer zicht krijgen op aard, omvang en risicofactoren
5. Barrières opwerpen
6. Slachtofferschap reduceren

Voor deze ambities hebben we de volgende resultaten geformuleerd:

1. Adequaat signaleren en melden

Signalen van mensenhandel worden herkend en gemeld. Alle gemeentes en relevante ketenpartners stellen een aandachtsfunctionaris mensenhandel aan. Bij deze aandachtsfunctionaris worden signalen gemeld. Gemeenten zorgen voor een adequate meldroute die zowel intern bij de gemeente als bij ketenpartners bekend is. Hiervoor wordt waar nodig aansluiting gezocht bij de afspraken uit de Flevolandse norm. Ook wordt aan het versterken van bewustwording en vroeg signalering gewerkt. Hiertoe organiseren we trainingen en voorlichtingen, waarmee we onder andere de meldingsbereidheid en handelingsvaardigheid vergroten.

2. Effectief samenwerken

De samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid wordt versterkt. We willen regionaal effectief verbinden door van elkaars expertise gebruik te maken en van elkaar te leren. Hierbij gebruiken we de gehele keten mensenhandel. Ook vindt op lokaal en regionaal niveau integrale samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners plaats.

3. Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden

Slachtoffers van mensenhandel krijgen een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod. Dit bestaat uit opvang, zorg of ondersteuning. We organiseren dit regionaal. De zorgcoördinator Flevoland legt de link tussen de hulpvraag van slachtoffers en het bestaande zorgaanbod.

4. Meer zicht krijgen in aard en omvang en risicofactoren

We krijgen meer zicht in aard en omvang van mensenhandel. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor onderbelichte aspecten zoals criminele uitbuiting, waarover nog relatief weinig bekend is.

5. Barrières opwerpen

Er zijn barrières opgeworpen die het werk van mensenhandelaren belemmeren of sanctioneren. Het gaat hierbij om barrières die gemeenten op kunnen werpen op de terreinen van identiteit, inkomen, arbeid en huisvesting.

6. Slachtofferschap reduceren

Kinderen, jongeren en volwassenen zijn weerbaar tegen uitbuiting en weten bij wie ze terecht kunnen voor steun. Daarnaast kennen professionals en vrijwilligers de risicofactoren van mensenhandel bij specifieke omstandigheden en de risicogroepen. Zij gebruiken deze kennis bij preventie, vroegsignalering en interventies. Bestaande zorgstructuren zijn minimaal geëquipeerd om deze vorm van hulpverlening op te pakken. Ook is de mogelijkheid tot het verstrekken van informatie en voorlichting aan diverse groepen een vast uitgangspunt. Voorwaarde is dat zorg laagdrempelig en toegankelijk is voor kwetsbare doelgroepen.

AMBITIE 1 ADEQUAAT SIGNALEREN EN MELDEN

Signalen en problematiek die op mensenhandel kunnen wijzen, zijn nu nog veelal onbekend bij professionals in de hulpverlening en het onderwijs. Daarnaast zien slachtoffers van uitbuiting zichzelf vaak niet als slachtoffer, dus zullen zij zichzelf niet snel melden. Daarom wordt mensenhandel vaak ook een 'haaldelict' genoemd. Informatie over het delict moet door bewustwording en adequate signalering worden opgehaald. We willen mensenhandel bestrijden door adequaat te signaleren en melden. Dat draagt ook bij aan een goede informatiepositie (ambitie 4: Meer zicht op aard en omvang). Dit wordt onder andere bereikt door baliemedewerker en toezichthouders te trainen. Daarnaast draagt elke gemeente zorg voor het inrichten van een adequate meldroute.

Meer houvast en kennis nodig
Professionals hebben behoefte aan meer handvatten om slachtoffers te signaleren en vermoedens te concretiseren. Daarnaast is er kennis nodig over goede vervolgstappen, over bij wie je kan of moet melden en over wat de consequenties zijn voor het slachtoffer, voor het vertrouwen in de werkrelatie en voor de eigen veiligheid. Door een gebrek aan kennis worden slachtoffers van mensenhandel niet altijd als zodanig herkend, met als gevolg dat ze de bescherming mislopen waar ze recht op hebben. Landelijk heeft de rijksoverheid daarom de website www.wegwijzermensenhandel.nl ontwikkeld waar professionals meer informatie over signaleren van en ondersteuning voor slachtoffers van mensenhandel kunnen vinden.

Mensenhandel en de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
De gangbare methode voor professionals in Nederland om geweld te signaleren, slachtoffers te ondersteunen, en het geweld eventueel te melden, is de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling[6]. Deze Meldcode bestaat uit 5 stappen die je als professional kan volgen wanneer je vermoedt dat iemand een slachtoffer van geweld is. Impliciet is mensenhandel al onderdeel van de Meldcode: volgens de definities van kindermishandeling en huiselijk geweld, vallen alle vormen van mensenhandel van kinderen onder de 18 jaar en 68% van alle mensenhandel onder volwassenen al onder de Meldcode (bij 68% van alle gevallen van mensenhandel zijn mensenhandelaren familieleden/vrienden/partners/bekenden, waarmee het geweld valt onder de definitie van huiselijk geweld, wat zegt dat een dader uit 'huiselijke kring' moet komen). In overleg met beroepsverenigingen in de gezondheidszorg, is nu afgesproken om mensenhandel ook expliciet in de Meldcode op te nemen.

Aandachtsfunctionaris mensenhandel
De gemeente beschikt over minimaal één aandachtsfunctionaris die de bestuursrechtelijke mogelijkheden kent om op te treden tegen mensenhandel, dan wel weet bij welke instanties slachtoffers van mensenhandel terechtkunnen. Medewerkers van de gemeente kunnen bij de aandachtsfunctionaris terecht voor advies en melden van signalen. Ook relevante ketenpartners stellen een aandachtsfunctionaris aan.

ACTIES

- Herkennen van signalen van mensenhandel maakt structureel deel uit van trainingen binnen de gemeentelijke organisatie.
- Om kennis en vaardigheden binnen het thema mensenhandel te verstevigen en te borgen, blijven we de deskundigheid van de aandachtsfunctionaris continu bevorderen. Dit gebeurt onder meer door het bijwonen van netwerkbijeenkomsten/expertmeetings.
- We werken aan maatschappelijke weerbaarheid bij inwoners, ondernemers en professionals zodat zij kunnen voorkomen dat ze mensenhandel (onbewust) faciliteren.

AMBITIE 2 EFFECTIEF SAMENWERKEN

Het is belangrijk dat partners elkaar weten te vinden in de strijd tegen mensenhandel en dat we naar de stem van het slachtoffer luisteren. Zij leveren als ervaringsdeskundigen waardevolle informatie over wat wel en niet werkt. Samenwerking met andere partners is ook van belang. Operationeel wordt al samengewerkt door verschillende partners, zoals met politie en de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA). Zo neemt de (lokale) politie deel aan prostitutie controles en vindt er afstemming plaats met de NLA bij signalen van arbeidsuitbuiting.

6) https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode

Er moet goed zicht zijn en blijven op de bestaande infrastructuur rondom de aanpak van mensenhandel. Daarnaast moeten de partners uit de veiligheidsketen (politie, OM), andere overheden en zorgpartners heldere afspraken maken over waar ze signalen kunnen melden. Dat is essentieel om gevallen van (vermoedelijke) uitbuiting concreet aan te pakken. We willen ervoor zorgen dat relevante informatie bij elkaar komt en kan worden gedeeld en uitgewisseld om mensenhandel beter te kunnen signaleren én te kunnen interveniëren in concrete situaties. Zo kan er informatie van politie nodig zijn om een bestuurlijke maatregel te kunnen nemen. Ook kunnen we het fenomeen beter in beeld krijgen als informatie wordt gedeeld. Gepaste inachtneming van de AVG is hierbij van essentieel belang.

Samenwerken in de keten van zorg en veiligheid
Om mensenhandel effectief aan te pakken, is samenwerking binnen de keten van zorg én veiligheid essentieel. Dit geldt zowel bij volwassenen als bij minderjarige slachtoffers én daders. De gemeente draagt hier onder meer aan bij door te signaleren. Daarnaast past de gemeente waar mogelijk bestuurlijke instrumenten toe en werpt daarmee barrières op, met het doel mensenhandel te voorkomen en aan te pakken.

Gemeenten in Midden- Nederland zijn, samen met de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel van de politie (AVIM), Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), Openbaar Ministerie en de regio's Flevoland, Utrecht en Gooi- en Vechtstreek, deelnemer aan de Regietafel mensenhandel Midden- Nederland. Hierin worden trends en ontwikkelingen op regionaal niveau besproken vanuit zorg- én veiligheidsperspectief. En worden prioriteiten en richting bepaald voor de gezamenlijke aanpak mensenhandel

Almere vertegenwoordigt tevens de regio Flevoland in de (bestuurlijke) regionale Taksforce Georganiseerde criminaliteit en ondermijning (GOC) Midden-Nederland. Mensenhandel is binnen dit overleg één van de prioriteiten en er wordt verbinding gelegd met de Taskforce Zorg & Veiligheid voor een integrale aanpak vanuit alle invalshoeken.

In Flevoland stuurt het Breed Overleg Zorg en Veiligheid (BOZV) op het ambitieplan mensenhandel. Hierin zijn wethouders en burgemeesters van alle zes de Flevolandse gemeenten vertegenwoordigd. Evenals een brede vertegenwoordiging van partners in het zorg- en veiligheidsdomein.

Aanpak mensenhandel op regionaal niveau
Naast het verstevigen van de verbinding tussen zorg en veiligheid wordt regionaal ook samengewerkt bij de integrale aanpak van casuïstiek. Het uitwisselen van informatie kan daarbij inzicht geven in de werkwijze(n) van mensenhandelaren. Uniform beleid kan vervolgens helpen om waterbedeffecten te voorkomen. Het RIEC is de aangewezen instantie om te zorgen dat gemeenten in de regio kunnen beschikken over de nodige kennis en expertise om mensenhandel aan te kunnen pakken. Ook wordt in RIEC-verband concrete casuïstiek opgepakt. In Taskforce GOC van 19 december 2019 is een bestuurlijk portefeuillehouder mensenhandel voor de regio Midden- Nederland aangesteld. Met het aanstellen van de portefeuillehouder wordt het doel nagestreefd om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van een meer integrale aanpak van mensenhandel, het signaleren van knelpunten en het oplossen dan wel adresseren daarvan. Daarnaast wordt er momenteel vanuit de Regietafel gewerkt aan de oprichting van een regionale Signalentafel Mensenhandel. Binnen deze tafel worden 'harde' en 'zachte' signalen mensenhandel gewogen en -indien nodig- doorgeleid.

ACTIES

- Op het niveau van Midden- Nederland wordt een Signalentafel gerealiseerd. Hier worden 'zachte' signalen van mensenhandel gewogen en waar mogelijk opgevolgd.
- Er komt een regionaal dekkend netwerk van aandachtsfunctionarissen bij gemeenten en partners. Zij organiseren periodiek afstemming en uitwisseling.
- We maken gebruik van kennis en expertise van regionale samenwerkingsverbanden zoals het RIEC en bureau Regionale Veiligheidsstrategie (RVS).
- We blijven het thema onder de aandacht brengen door middel van symposia en/of webinars, bijeenkomsten etc. We creëren hiermee bewustwording en kennisuitwisseling op (boven)regionaal niveau.

AMBITIE 3 SLACHTOFFERS SAMENHANGENDE HULP EN ONDERSTEUNING BIEDEN

Er zijn risicofactoren die mensen kwetsbaar voor mensenhandel maken, zoals een zwakke economisch positie met weinig perspectief op verbetering, verminderde geestelijke weerbaarheid, een licht verstandelijke beperking, de afwezigheid van een sociaal netwerk, het ontbreken van een juridische (verblijf)status of het niet spreken van de taal.

Om slachtoffers van mensenhandel een samenhangend aanbod te kunnen doen, kiezen we voor een aanpak vanuit verschillende invalshoeken. We coördineren de zorg voor slachtoffers en bieden adequate hulp voor verschillende groepen slachtoffers. We doet dit minimaal vanuit de bestaande zorgstructuren. Hierbij wordt voor zowel het netwerk van zorgcoördinatie als het vinden van geschikte opvang en/of begeleiding de samenwerking met de regio's Amsterdam, Alkmaar, Gooi en Vechtstreek en Utrecht gezocht.

Zorgcoördinatie
Voor slachtoffers is het belangrijk dat zij een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod krijgen. De zorgcoördinator mensenhandel speelt hierin een centrale rol. Die bewaakt de voortgang en kwaliteit van het hulp- en ondersteuningstraject en maakt ook deel uit van de Regionale regietafel mensenhandel. De zorgcoördinator brengt vanuit de hulpverlening kennis en expertise over mensenhandel in bij deze regietafel. De commissie Lenferink bracht in 2015 de gemeentelijke verantwoordelijkheden in kaart rondom de knelpunten bij de zorg en opvang van slachtoffers en droeg mogelijke oplossingen aan. Het streven om een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren te realiseren is als actiepunt opgenomen in het IBP en in het landelijke actieprogramma 'Samen tegen mensenhandel'. Naar aanleiding hiervan is in 2019 in Flevoland een zorgcoördinator mensenhandel aangesteld.

Goede opvang en begeleiding voor alle slachtoffers
Als slachtoffers aangetroffen worden, is het belangrijk hen meteen uit de uitbuitingssituatie te halen en een veilige situatie te waarborgen. Opvang bieden aan slachtoffers die het nodig hebben, is een belangrijk onderdeel van het hulp- en ondersteuningsaanbod. In Flevoland worden slachtoffers waar nodig op een noodbed bij Blijf Groep geplaatst. Vanuit daar wordt gepaste vervolghulp ingezet. Ook zijn er in Flevoland drie landelijk toegankelijke opvangplekken voor slachtoffers mensenhandel met multiproblematiek gerealiseerd. Naast de plekken in Flevoland, zijn deze specialistische opvangplekken op vier andere locaties in Nederland gerealiseerd. Dankzij deze mogelijkheid tot bovenregionale plaatsing is veiligheid van de slachtoffers gewaarborgd.

Minderjarigen/jongeren

Voor minderjarige slachtoffers kan een jeugdbeschermingsmaatregel (Voorlopige) ondertoezichtstelling) uitgesproken worden. Dit gebeurt om hen naar de passende hulp, een veilige plek en ondersteuning toe te leiden. Voor een aantal specifieke doelgroepen is bij enkele instellingen in het land gespecialiseerde hulp beschikbaar.

Voor jeugdigen waarbij er geen gezaghebbende ouder in Nederland verblijft, kan er een jeugdbeschermingsmaatregel in de vorm van de (Voorlopige) Voogdij door de kinderrechter uitgesproken worden. De voogdij wordt dan toegewezen aan een Gecertificeerde Instelling, in de regio Flevoland zijn dit SAVE, William Schrikker Stichting Jeugdbescherming en Jeugdreclassering of het Leger des Heils Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Nidos voert de voogdij uit over alleenstaande minderjarige vreemdelingen en/of vluchtelingkinderen die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel. Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) of vluchtelingenkinderen die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel, is een speciale vorm van hulp in de vorm van 'de Beschermde Opvang' beschikbaar. De voogd van Nidos beslist of een minderjarige vreemdeling in de Beschermde Opvang wordt opgevangen: dit gebeurt bij de geringste indicatie van mensenhandel.

Uitstapprogramma's sekswerkers
De Decentralisatie uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP) is bedoeld voor sekswerkers die met sekswerk willen stoppen. Het gaat hierbij zowel om sekswerkers die vrijwillig in deze sector werken als om slachtoffers van mensenhandel.

Het Steunpunt Prostitutie Flevoland is een samenwerking tussen Scharlaken Koord en Terwille, die beiden veel ervaring hebben op het gebied van prostitutie, maatschappelijk werk en uitstaptrajecten. Sinds januari 2018 is Het Steunpunt opgestart in de regio van Flevoland. Dit uitstapprogramma wordt structureel gefinancierd.

ACTIES

- Centrumgemeente Almere faciliteert opvang voor reguliere slachtoffers mensenhandel en slachtoffers mensenhandel met multiproblematiek.
- Er is een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod beschikbaar, minimaal vanuit bestaande zorgstructuren
- Slachtoffers van uitbuiting in de seksindustrie kunnen gebruik maken van de bestaande zorgstructuren en uitstapprogramma's.

AMBITIE 4 MEER ZICHT OP AARD, OMVANG EN RISICOFACTOREN

Over de omvang van mensenhandel in zowel Nederland als Flevoland is verder nog weinig bekend; het beeld hierover moet scherper en objectiever worden gemaakt. In Flevoland brengen we beschikbare gegevens van verschillende partijen zoveel mogelijk bij elkaar. Bijvoorbeeld meldingen bij de zorgcoördinator en gegevens van de politie.

Informatie over mensenhandel is immers niet alleen beschikbaar bij partners in de veiligheidsketen, maar ook bij zorgpartners, maatschappelijke organisaties en andere private partijen. Beter zicht krijgen hangt vooral samen met adequate signalering en melding. Dat hebben we dan ook als een aparte ambitie geformuleerd (zie hiervoor, ambities 2 en 3).

WAT WILLEN WE ALS FLEVOLANDSE GEMEENTEN MINIMAAL GEREGELD HEBBEN?

- Meldingen komen bij de regionaal zorgcoördinator van Flevoland en de opsporingsdiensten terecht.
- We vergroten het zicht op criminele uitbuiting. We zorgen dat professionals niet alleen situaties kunnen herkennen en signaleren, maar ook dat zij weten waar zij met signalen terecht kunnen.
- We zorgen dat het onderwerp mensenhandel deel uitmaakt van trainingen van collega's binnen de gemeente die dit fenomeen zouden kunnen signaleren, waardoor we naast bewustwording ook een beter beeld krijgen van deze vormen van mensenhandel.
- We monitoren de ontwikkelingen rondom de erkenning van de sekswerkers in het kader van het versterken van de positie van de sekswerker en het voorkomen van misstanden.
- Zowel gemeentes als partners hebben een intern aanspreekpunt (aandachtsfunctionaris) waar medewerkers met hun signalen terecht kunnen. Deze aandachtsfunctionaris staat in nauw contact met de zorgcoördinator.

AMBITIE 5 BARRIÈRES OPWERPEN

We willen mensenhandel bestrijden door barrières op te werpen. Aan de integrale aanpak van mensenhandel liggen de barrièremodellen die op de website van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV) zijn opgenomen ten grondslag. De modellen laten aan de hand van een aantal barrières zien welke stappen mensenhandelaren moeten zetten om hun criminele activiteit te kunnen uitoefenen en welke organisaties een rol kunnen spelen om die activiteit te bemoeilijken of te sanctioneren. Bij mensenhandel zijn dat in ieder geval barrières op de terreinen van werving, entree, huisvesting, identiteit, vervoer, arbeid en financiën. Een aantal barrières die de gemeente zelf kan opwerpen om mensenhandel te bestrijden, lichten we hieronder toe.

Entree en identiteit
Om in Nederland te kunnen werken is een inschrijving bij de gemeente nodig.
Voor deze barrières 'entree' en 'identiteit' beschikt de gemeente over een aantal bestuurlijke instrumenten. Hoewel inschrijving onder de juiste voorwaarden bij Burgerzaken niet kan worden geweigerd (Registratie Niet-ingezetenen (RNI) en Basisregistratie Personen (BRP), kunnen verdachte signalen wel worden onderzocht door de gemeente. Burgerzaken is vaak de eerste stap voor het plegen van identiteitsfraude en adresfraude. Aan de hand van informatie over fraudesignalen

kan de gemeente vooraf (dus voor inschrijving in de BRP) een controle uitvoeren. Desondanks kan het aan het loket erg lastig zijn om fraude te herkennen. Bij (identiteits-)fraude kan de gemeente de inschrijving weigeren, aanpassen, en/of de documenten ongeldig verklaren.

Huisvesting
De gemeente speelt een belangrijke rol bij de barrière 'huisvesting'. Elke gemeente heeft eigen beleid voor kamerbewoning met specifieke regels voor het verhuren en splitsen van woningen. Door middel van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente kan een vergunningsplicht worden voorgeschreven, een sluitingsbevoegdheid worden toegekend of een verbod worden ingevoerd. Met behulp van dit beleid kan worden opgetreden tegen schrijnende en/of overlastgevende woonsituaties. De gemeente controleert panden waar vermoedens zijn van illegale-, overbewoning en woonoverlast en malafide kamerverhuur. Ze kan bij regelovertreding – van bijvoorbeeld de Woningwet of het bestemmingsplan – handhavend optreden. In die hoedanigheid zijn Handhaving en Burgerzaken in een uitstekende positie om signalen te verzamelen en vast te leggen, mits daartoe voldoende geëquipeerd. Dit draagt zowel bij aan de versterking van de gemeentelijke informatiepositie als de aanpak door Nederlandse Arbeidsinspectie van arbeidsuitbuiting of ernstige benadeling. Er verblijven veel arbeidsmigranten in onze provincie. Hoeveel dit er exact zijn, is niet bekend. Herhaaldelijk worden bij controles arbeidsmigranten aangetroffen die met elkaar in een woning verblijven. (Arbeids-)migranten kunnen kwetsbaar zijn voor uitbuiting en vormen een risicogroep voor mensenhandel. Bij de huisvesting van arbeidsmigranten is het dan ook van belang alert te zijn op mogelijke signalen van mensenhandel.

ACTIES

- We zorgen voor trainingen voor baliemedewerkers en toezichthouders in het herkennen en signaleren van mensenhandel.
- Voor het verwerken van de inschrijving (RNI, BRP) nemen we de wettelijk termijnen in acht. Hoewel service levels van belang zijn, moeten we de tijd kunnen nemen om de noodzakelijke zorgvuldigheid te kunnen betrachten.
- Zodra risicoadressen in beeld zijn, controleren we deze adressen.
- Om kennis en vaardigheden binnen het thema mensenhandel te verstevigen en te borgen, blijven we de deskundigheid op het gebied van woonfraude versterken.
- In het kader van de aanpak van ondermijning op het onderdeel bestuurlijke weerbaarheid besteden we middels diverse communicatiemiddelen aandacht aan de bewustwording van medewerkers die verantwoordelijk zijn voor o.a. vergunningen, toezicht en handhaving, paspoortuitgifte, BRP-registraties, uitkeringen en gemeentelijke belastingen.

Arbeid
Bij de aanpak van mensenhandel speelt de gemeente een specifieke rol bij de barrière 'arbeid'. Bijvoorbeeld via een vergunningenbeleid. Dat biedt de gemeente bestuurlijke mogelijkheden om tijdens controles mensenhandel te signaleren en vervolgens aan te pakken door eventueel een vergunning in te trekken of een bedrijf (al dan niet tijdelijk) te sluiten. Dit geldt ook voor andere vergunde branches zoals de horeca. Vanuit de gemeente is de Algemene plaatselijke verordening (APV) hierbij het kader waarbinnen mensenhandel kan worden bestreden. In de toekomst zal dat de Wet Regulering Sekswerk zijn die nu ter behandeling voorligt in de Tweede Kamer. Handhavers controleren op malafide bedrijvigheid in meerdere sectoren. Wanneer handhavers signalen van mensenhandel oppikken, melden zij deze volgens de lokaal bepaalde meldroute.

ACTIES

- Handhavers zijn bij integrale controles alert op signalen van mensenhandel.
- Indien van toepassing, zijn voor de bestuurlijke handhaving binnen sekswerk maatregelen opgenomen in bijvoorbeeld beleid om te zorgen dat sekswerkers veilig kunnen werken.

AMBITIE 6 SLACHTOFFERSCHAP REDUCEREN

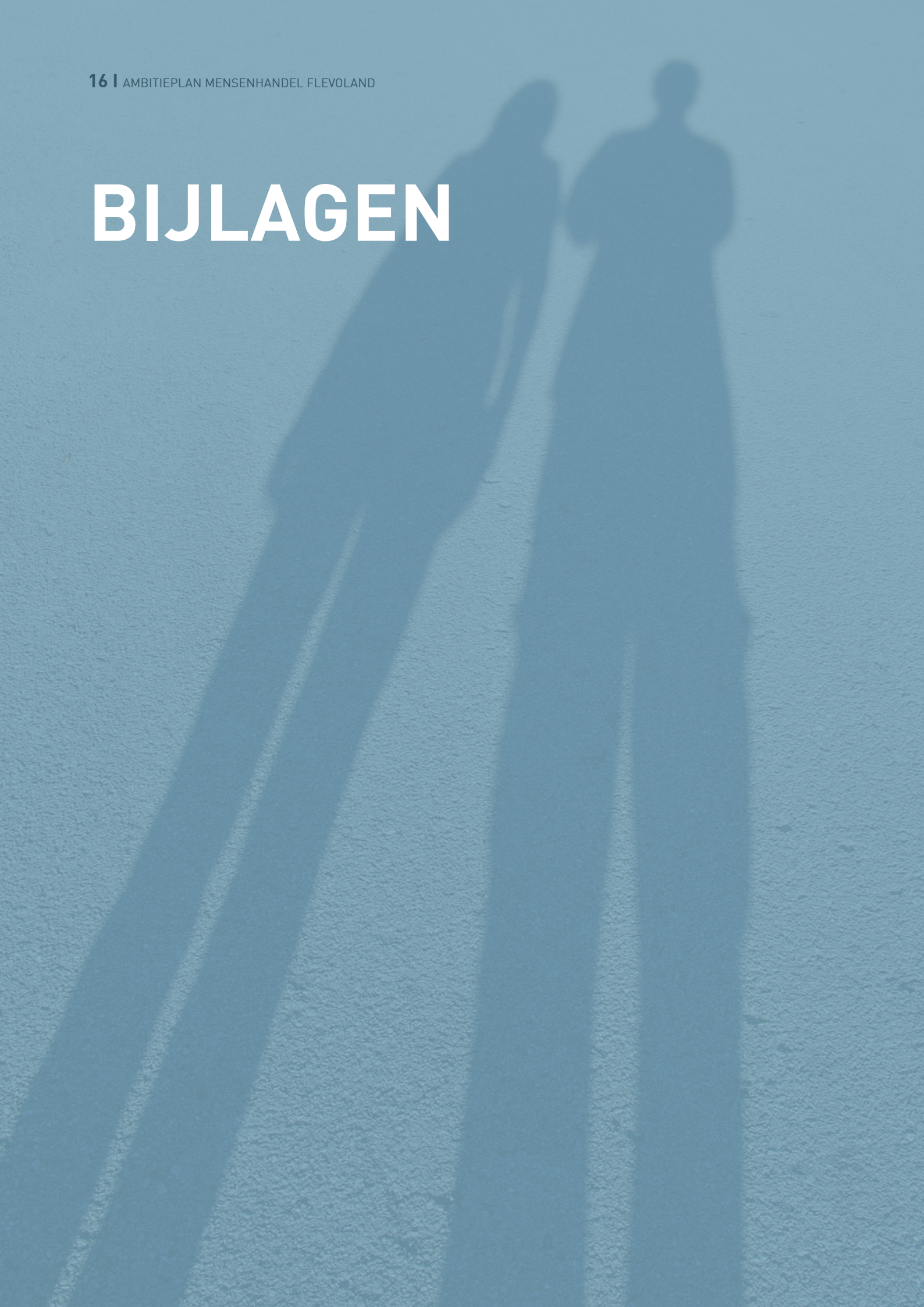
Er zijn risicofactoren die mensen kwetsbaar voor mensenhandel maken, zoals een zwakke economisch positie met weinig perspectief op verbetering, verminderde geestelijke weerbaarheid, een licht verstandelijke beperking, de afwezigheid van een sociaal netwerk, het ontbreken van een juridische (verblijf)status of het niet spreken van de taal. Voor minderjarigen/jongeren geldt dat zij door hun leeftijd altijd kwetsbaar zijn, los van andere risicofactoren. Voor de aanpak van mensenhandel hebben we oog voor een aantal groepen die extra kwetsbaar zijn voor uitbuiting: minderjarigen/jongeren, mensen met een licht verstandelijke beperking, (arbeids-)migranten en sekswerkers. Daarom houden we rekening met deze groepen als het gaat om preventie en bewustwording.

ACTIES

- Middels de bestaande zorg- en welzijnsstructuren zetten we in op bewustwording onder zowel professionals als potentiële slachtoffers.
- We zetten in op laagdrempelige voorlichting aan kwetsbare groepen. Dit doen we door middel van een goede informatievoorziening en laagdrempelige toegang tot advies en ondersteuning.

BIJLAGEN

BIJLAGE 01

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN UIT QUICK SCAN MENSENHANDEL (2018)[7]

In 2018 is voor het eerst nader onderzoek gedaan naar het vóórkomen van mensenhandel in Almere en Flevoland. Daartoe is een quick scan mensenhandel uitgevoerd in opdracht van de gemeente Almere, waarbij in kaart is gebracht wat er nodig is in Almere en Flevoland breed voor een tijdige signalering en op maat gemaakte ondersteuning en begeleiding van (vermoedelijke slachtoffers) zodat de aanpak van mensenhandel sluitend en effectief kan worden gemaakt. Ten behoeve van de quick scan is zowel met relevante ketenpartners uit het sociaal- als het veiligheidsdomein gesproken.

In de quick scan kwam een veelvoud aan signalen naar voren vanuit verschillende beroepsgroepen, met veel concrete voorbeelden, waarbij geconcludeerd werd dat dat mensenhandel naar alle waarschijnlijkheid veel meer voorkomt dan op dat moment zichtbaar was in Almere en Flevoland. Daarbij werd ingeschat dat alle vormen van mensenhandel voorkomen in Almere en Flevoland en dat arbeidsuitbuiting waarschijnlijk zwaar onderbelicht is. Ook werd aangegeven dat er naar alle waarschijnlijkheid veel niet-vergunde prostitutie is, met name in Almere, met bijbehorende kwetsbaarheid, wat het risico op mensenhandel vergroot.

Op grond van de bevindingen werden de volgende aanbevelingen gedaan die inmiddels zijn opgevolgd of nu in het ambitieplan worden weergegeven:

- Breng het basisniveau Bestuurlijke Aanpak Mensenhandel op order met aandachtsfunctionarissen, beleid en gerichte training.
- Train met het oog op preventie ook medewerkers van maatschappelijke organisaties die mogelijk met slachtoffers van mensenhandel in aanraking kunnen komen. Zorg daarbij voor goede randvoorwaarden, zoals een aandachtsfunctionaris en (interne) meldroute.
- Betrek gespecialiseerde trainingsorganisaties zoals FairWork en CoMensha bij de deskundigheidsbevordering.
- Stel een zorgcoördinator mensenhandel aan die geheel Flevoland bestrijkt.
- Vorm een ketenaanpak rondom signalering, beschermen, opsporing en vervolging waarin organisaties elkaar snel en effectief kunnen vinden.
- Voeg mensenhandel toe als focus van het Zorg- en Veiligheidshuis om bewustzijn te vergroten en casuïstiekbespreking op termijn mogelijk te maken binnen de kaders van het Zorg- en Veiligheidshuis.
- Overweeg de mogelijkheid van een pilotproject binnen het team Handhaving waarin wordt gewerkt aan proactieve signalering van mensenhandel in een afgebakende wijk van Almere (of een andere gemeente binnen Flevoland), in nauwe samenwerking met de politie, arbeidsinspectie, sociale wijkteams en woningbouwcorporaties.
- Stel een intentieverklaring op voor gemeenten en ketenpartners om zich in te zetten voor een sluitende aanpak van mensenhandel binnen Flevoland.

De gehele quick scan is op aanvraag verkrijgbaar bij de gemeente Almere.

7) Trijntje Kootstra Consultancy. Quick Scan Aanpak Mensenhandel Gemeente Almere. Bevindingen, conclusies en aanbevelingen (27 juni 2018)

BIJLAGE 02

MELDROUTE MENSENHANDEL FLEVOLAND

Onderstaand een regionaal format voor de meldroute van signalen mensenhandel. Gemeenten geven hier zelf lokaal invulling aan.

LET OP:
Bij acuut gevaar (concrete uitbuitingssituatie) of spoed (poging tot ontvoering/weglopen/verdwijning)
- bel onmiddellijk politie 112. Meld dat het om mensenhandel of uitbuiting gaat.

- bel zorgcoördinatie voor opvang en toegang tot de juiste zorg (06-31653289)

Vergeet niet; bij elke stap kan de zorgcoördinator als klankbord gebruikt worden om mee te sparren en om mee te denken/kijken.

STAPPENPLAN

1. VASTLEGGEN SIGNAAL
Wie: medewerker die signaal heeft gezien/gehoord/ontvangen

Hoe: Leg het signaal zo compleet, zorgvuldig en helder mogelijk vast.

Let op wie/wat/waar/wanneer/waarom/hoe?
En maak onderscheid in het rapport in feiten en gevoel. Probeer zo helder mogelijk te verwoorden *waarom* het mensenhandel is.

Bij twijfel? Vraag specialisten zoals zorgcoördinator of wijkagent of Veilig Thuis om advies of om te sparren. Ze denken graag met u mee.

KADER
1. Leg vast wat er gezegd wordt/gezien is/aangetroffen werd/gehoord is. (Feiten)
2. Leg vast wie er bij betrokken is. (Feiten)
3. Leg vast wat jouw eigen interpretatie of onderbuikgevoel is. (Gevoel)

2. MELDEN BIJ AANDACHTSFUNCTIONARIS
Wie: medewerker die signaal heeft gezien/gehoord/ontvangen

Hoe: mail de informatie naar de aandachtsfunctionaris mensenhandel binnen de gemeente via meldmensenhandel@gemeente.nl & zocomensenhandel@blijfgroep.nl
(of zocomensenhandel vast in cc)

3. VERRIJKEN SIGNAAL
Wie: aandachtsfunctionaris mensenhandel binnen de Gemeente

Hoe: raadpleeg systemen en creëer context rondom het gevonden signaal
a) door te checken in BRP, KVK, informatie van toezicht en handhaving
b) verbind de veiligheid met zorg. Onderzoek of het signaal bekend is bij Veilig Thuis, jeugdzorg, sociaal wijkteam, GGD en/of jongerenwerk.
c) neem contact op met Zorgcoördinator Mensenhandel. Die checkt Comensha en AVIM team mensenhandel en overige kanalen.
d) start een dossier conform de interne werkafspraken en AVG.

De informatie mag alleen toegankelijk zijn voor betrokkenen bij de aanpak mensenhandel/ondermijning.

4. BESPREKEN IN LOKAAL ONDERMIJNINGS-OVERLEG OF MET HET BASISTEAM
Wie: aandachtsfunctionaris mensenhandel binnen de Gemeente

Hoe:
- zorg & veiligheidscheck binnen gemeente [Aandachtsfunctionaris]
- wijkagenten checken [Naam wijkagent]
- zorgcoordinatie mensenhandel [Ellen van Klaveren]
- informeert bij arbeidsinspectie
- informeert bij AVIM
- informeert bij CoMensha
- informeert bij andere zorgcoördinatoren
- informeert bij advocaten
- informeert bij werkgroepen

OVERIG
1) het signaal wordt besproken bij ondermijningsoverleg binnen de gemeente. Betrokken partijen zijn handhaving, jurist, veiligheid, zorg & veiligheid, participatie
2) bij de politie vragen wat bekend is m.b.t. tot subjecten, objecten en locatie waar signaal plaatsvindt en vond. Als het mogelijk is, samen de informatie vinden om het signaal en daarmee het dossier te versterken/verrijken.
3) mocht het nodig zijn; het versterkte signaal bespreken met het RIEC. Contact met vaste accountmanager van het RIEC.

De accountmanager kan helpen afwegen of op basis van de verzamelde informatie een aanmelding bij het RIEC kan worden gemaakt. Samen wordt overwogen of er echt sprake kan zijn van mensenhandel. Een vermoeden of een aanwijzing is in dit opzicht voldoende.

De informatiepositie kan versterkt worden door bijvoorbeeld een laagdrempelig huisbezoek in te stellen. De accountmanager van het RIEC kan afwegen of het wenselijk om dit te doen.

5. SIGNAAL BESPREKEN BIJ OPERATIONEEL COÖRDINEREND OVERLEG VAN HET RIEC (OCO)
Wie: aandachtsfunctionaris mensenhandel/ informatiecoördinator

Hoe:
- bij signalen/vermoedens mensenhandel die aan de criteria van het RIEC convenant voldoen wordt het signaal aangemeld bij OCO. Hierbij zitten ketenpartners bij elkaar zoals Arbeidsinspectie, AVIM Vreemdelingen of AVIM Mensenhandel, Belastingdienst, FIOD, OM, UWV, Douane

- vul samen met accountmanager het signalenformulier van het RIEC in.

- dien het signalenformulier in het signalenportaal van het RIEC in zodat het signaal in het OCO besproken kan worden. Tijdens het overleg wordt het signaal overwogen. Wordt het signaal aangenomen door de ketenpartners, dan wordt er een keuze gemaakt in welke projectgroep van het RIEC het signaal kan worden opgepakt en welke integrale RIEC-aanpak hiervoor nodig is.

6. AFRONDEN SIGNAAL
Wie: aandachtsfunctionaris mensenhandel/ informatiecoördinator

Hoe:
- is het signaal niet genoeg om ingebracht of opgepakt te worden door het RIEC, registreer en vernietig het signaal dan conform procedure binnen jouw gemeente.

- terugkoppeling aan melder wat er met het signaal gebeurd is.

Specifiek

Vermoedens seksuele uitbuiting & criminele uitbuiting

Melding Signaal

1. Signaal ophalen
2. Signaal verrijken
   a. Binnen gemeente
   b. Bij ketenpartners (wijkagenten/zorg/ zorgcoördinatie) (Dossier opbouw)
3. Bij vermoedens van (vlucht)gevaar... gelijk op strafrechtelijke voet met politie naar binnen.
4. Bij vermoedens van onvergund sekswerk of ondermijning in pand gemeentelijke inzet m.b.v. politie voor veiligheid.
5. Aantreffen van slachtoffer dat aangifte wil doen —› AVIM —› Veilig Thuis &zorg coördinator
6. Aantreffen van slachtoffer dat geen aangifte wil doen —› Veilig Thuis —› zorgcoördinator —› evt. advocaat —› evt. zorg —› op langere termijn alsnog aangifte.

BIJLAGE 03

RELEVANTE CONTACTGEGEVENS

SEKSUELE UITBUITING/CRIMINELE UITBUITING
Politie AVIM Team Mensenhandel Midden Nederland
088-1678060

GGD Flevoland
Vrouwen/mannen/transpersonen altijd attenderen op GGD Flevoland voor gratis en anonieme soa-testen. Contact met zorg kan dan gelegd worden

Centrum Seksueel Geweld Flevoland
0800 0188

Scharlaken Koord
Als sekswerkers willen stoppen met het werk. Of bij maatschappelijk werk hulpvragen.
Jacqueline Keur
06-17750321

Ter Wille
Voor uitstap/opvang van sekswerkers en verslavingsproblematiek
De Meent 2
8224 BR Lelystad
050-3116226

VERMOEDENS ARBEIDSUITBUITING
Arbeidsinspectie
Sparren met of aanmelden van slachtoffers bij
Marianne de Graaf
MdGraaf@InspectieSZW.nl
06-22968351

FairWork
Organisatie die o.a. steun biedt aan slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting m.u.v. prostitutie. Ze ondersteunen niet m.b.t. woonruimte.
Postbus 15539
1001 NA Amsterdam
Tel: 020 – 760 08 09
Fax: 020 – 622 73 67
E-mail: info@fairwork.nu
www.fairwork.nu

Barka
Stichting biedt hulp aan oost Europese mensen die te maken hebben met dakloosheid en verslavingsproblematiek.
Lijsterstraat 16
3514 TD Utrecht
ewa.saferna@barkanl.org
+31 30 268 92 42

OPVANG SLACHTOFFERS
Noodbed 72 uur
Slachtoffers mensenhandel die zich in onveilige situatie bevinden kunnen bij geringste vermoedens aanspraak maken op noodbed voor 72 uur bij het Oranje Huis van de Blijf Groep. Regelen via zorgcoördinator. Ongeacht verblijfsstatus. Bij 18- uitwijken naar FIER Friesland in Leeuwarden. Via zorgcoördinator.

Tijdelijke opvang
Zodra slachtoffer een intake met AVIM heeft gehad en er zijn vermoedens mensenhandel, dan heeft slachtoffer recht op opvang via CoMensha. Voor ongedocumenteerden zijn er speciale COSM plekken. Voor gedocumenteerden en Nederlanders zijn er plekken bij Fier/ACM/Oranje Huis/Moviera.

CoMensha
Coördinatiecentrum Mensenhandel (CoMensha) coördineert de opvang van slachtoffers van mensenhandel.
www.comensha.nl
tel: 033 – 448 11 86

Leger des Heils
Kees Hendriksen
06-11208147
Aandachtsfunctionaris mensenhandel

Geen mensenhandel

Zit er geen 'signaal mensenhandel' in het verhaal, maar is de persoon benadeeld door werkgever en niet zelfredzaam genoeg, dan is de gemeente verantwoordelijk voor de opvang. Gekeken kan worden naar samenwerking met Leger des Heils, Ter Wille of middels andere partners binnen de bestaande zorgstructuren.

Gemeente Almere

gemeente dronten

gemeente Lelystad

gemeente NOORDOOSTPOLDER

gemeente URK

Zeewolde